

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทิศทาง รูปแบบ และชนิดของข่าวสารของการสื่อสารของผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศ และเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดกลางสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศ และเจ้าหน้าที่ของห้องสมุด ที่มีต่อทิศทาง รูปแบบ และชนิดของข่าวสารที่สื่อสารในห้องสมุดเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารห้องสมุดในการปรับปรุงการสื่อสารในห้องสมุดให้ดียิ่งขึ้น ดังมีวิธีการวิจัย ดังนี้

การเลือกกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากร คือ บุคลากรของห้องสมุดกลางสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวม 17 แห่ง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มประชากรระดับผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการ/หัวหน้าห้องสมุด รองผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่าย/แผนก กลุ่มประชากรระดับผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศ คือ บรรณารักษ์ นักวิชาการโสตทัศนศึกษา นักวิชาการคอมพิวเตอร์ และกลุ่มประชากรระดับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวนรวมทั้งสิ้น 391 คน ดังนี้

ตารางที่ 1 ลักษณะและจำนวนของบุคลากร

ชื่อห้องสมุด	ผู้บริหาร	ผู้ปฏิบัติงาน	เจ้าหน้าที่	รวม
		สารนิเทศ	ห้องสมุด	
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	4	19	19	42
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกริก	2	10	10	22
สำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	8	6	8	22
ห้องสมุด มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	1	12	7	20
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	1	4	3	8
หอสมุดและศูนย์สนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย์	8	20	24	52
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต	5	12	17	34
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม	7	6	10	23
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสยาม	7	10	10	27
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	8	11	18	37
ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เฉลิมพระเกียรติ	4	11	11	26
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	6	10	24	40
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์	2	4	12	18
ห้องสมุด วิทยาลัยคริสเตียน	1	1	2	4
ห้องสมุด วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์	1	-	2	3
ห้องสมุด วิทยาลัยมิชชัน	1	-	1	2
ห้องสมุด วิทยาลัยแสงธรรม	1	1	9	11
รวม	67	137	187	391

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชุด ชุดที่หนึ่งสำหรับผู้บริหาร ชุดที่สองสำหรับผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศ และชุดที่สามสำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด แต่ละชุดแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นชื่อตำแหน่ง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งดังกล่าว และวุฒิการศึกษาสูงสุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทิศทาง รูปแบบและชนิดของข่าวสารที่สื่อสาร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งทั้ง 3 ชุดจะต่างกัน คือในชุดที่หนึ่งสำหรับบุคลากรระดับผู้บริหาร เป็นการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชาและกับเพื่อนร่วมงาน ชุดที่สองสำหรับผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศ เป็นการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา กับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และกับเพื่อนร่วมงาน และชุดที่สามสำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เป็นการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชาและกับเพื่อนร่วมงาน โดยพิจารณา ดังนี้

ทิศทางของการสื่อสาร ได้แก่

- การสื่อสารจากบนลงล่าง (Downward communication) คือ การสื่อสารของผู้บริหารกับผู้บังคับบัญชา และการสื่อสารของผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
- การสื่อสารจากล่างขึ้นบน (Upward communication) คือ การสื่อสารของผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศกับผู้บังคับบัญชา และการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกับผู้บังคับบัญชา
- การสื่อสารในแนวนอน (Horizontal communication) คือ การสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานของกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่ม

รูปแบบของการสื่อสาร ได้แก่

- การสื่อสารแบบเป็นทางการทางลายลักษณ์อักษร
- การสื่อสารแบบเป็นทางการด้วยวาจา
- การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการทางลายลักษณ์อักษร

- การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการด้วยวาจา

ชนิดของข่าวสาร ได้แก่

- ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานในห้องสมุด
- ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับวงการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
- ข่าวสารที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย
- ข่าวสารเกี่ยวกับหน่วยงาน/สถาบันอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัสถาบันอุดม-

ศึกษาเอกชน

- ข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปด้านต่างๆ จากหน่วยงานต่างๆ

ตอนที่ 8 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อทิศทางของการสื่อสาร รูปแบบของการสื่อสาร และชนิดของข่าวสารที่สื่อสารในห้องสมุด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายความว่า เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายความว่า เห็นด้วยมาก
- 3 หมายความว่า เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายความว่า เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

แบบสอบถามดังกล่าวจะนำไปทดสอบเพื่อหาความน่าเชื่อถือโดยนำไปใช้ทดสอบกับบุคลากรของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 2 แห่ง คือสำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช และห้องสมุดคณะเกษตรและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาดกระบัง จำนวน 30 คน แยกเป็นผู้บริหาร 5 คน ผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศ 10 คน และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 15 คน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยการปรับเปลี่ยนคำถามให้เหมาะสม รัดกุมขึ้น รวมถึงการปรับรูปแบบการพิมพ์ และตัวอักษรต่างๆ ให้ชัดเจน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ ตั้งแต่วันที่

20 ธันวาคม 2539 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2540 ได้แบบสอบถามคืนมาจำนวน 304 ฉบับจากที่ส่งไป 391 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77.7 ของจำนวนที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ (SPSS-Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับทิศทาง รูปแบบ และชนิดของข่าวสาร วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อทิศทางของการสื่อสาร รูปแบบของการสื่อสาร และชนิดของข่าวสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการทดสอบค่าที (T-test) สำหรับความแตกต่างของ 2 กลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับความแตกต่างของ 3 กลุ่ม ซึ่งหากรายการใดมีความแตกต่างกัน จะทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในการแปลความหมายข้อมูลน้ำหนักค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ได้กำหนดเป็นระดับ และแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียงในบทที่ 4